

Förbundsdirection

2024-05-15

MÖT-5245

Plats och
sammanträdestid

Brandstation, Bålsta kl 13.00 – 15.00

Beslutande

Svante Forslund (L)
Henrik Lindberg (KD)
Ulf Winberg (M)
Owe Fröjd (Båp)
Matz Keijser (S)
Anders Thonfors (M)

Ersättare:

Mats Flodin (M)
Werner Schubert (S)
Sverker Scheutz (V)
Petri Piironen (SD)
Martin Ancons (NE)

Övriga deltagare

Rickard Westning
Robert Björklind
Fredrik Hallberg
Serena Rapezzi-Dahl

Justerare

Owe Fröjd (Båp)
Henrik Lindberg (KD)

Justerings
plats och tid

Enköping, den 22 maj 2024.

Underskrifter

Sekreterare

Paragrafer

10 § 2024

Ordförande

Rickard Westning

Svante Forslund

Justerare

Owe Fröjd

Henrik Lindberg

ANSLAGSBEVIS

Förbundsdirectionen

Justeringen har tillkännagivits genom anslag på brandstationen i Enköping. Protokollet publiceras även på Räddningstjänstens web-plats www.rtjeh.se.

Sammanträdesdatum

2024-05-15

Protokollets förvaringsplats

Enköpings brandstation, Västra Ringgatan 6, 0171-47 56 00.

Direktion § 10

Information

1. Aktuella händelser
2. Delegationsärenden
3. Sotningsavgift 2024
4. Revision Helårsbokslut 2023
5. PFAS Övningsfält
6. MBU-projekt Enköping
7. Arbetstidsregler
8. Ekonomisk redovisning T1 2024

Justerarsignatur

M.L.

BW

Utdragsbestyrkning

Bilagor Direktionshandlingar 2024-05-15

- § 10 SKR Cirkulär Sotningsavgift 2024
- § 10 Revisionsberättelse 2023
- § 10 Revisionsrapport Grundläggande granskning 2023
- § 10 Revisionsrapport God ekonomisk hushållning 2023
- § 10 Yttrande Årsredovisning 2023
- § 10 Missiv till revision 2023
- § 10 Utkast Föreläggande övningsfält
- § 10 Informationsbrev PFAS
- § 10 Brev från boende Tärby 7:12
- § 10 Ekonomisk redovisning T1 2024

M.H. [Signature]

UPPGIFTER FÖR CIRKULÄRDATABASEN

Cirkulärnr: 24:25
Diariernr: SKR2024/00767
Handläggare: Johan Gert
Sophia Olofsson
Ämnesord: Trygghet och säkerhet
Avdelning: Avdelningen för tillväxt och samhällsbyggnad
Sektion/Enhet: Sektionen för planering säkerhet och miljö
Extern medverkan:
Datum: 2024-04-19
Mottagare: Räddningsnämnder
Räddningschefer
Kommunala räddningstjänstorganisationer
Rubrik: Sotningsindex 2024
Ersätter: 23:17
Bilagor:

Sammanfattning

SKR och SSR publicerar sotningsindex för kommuner som i avtal med Skorstensfejarmästare beslutat om att tillämpa indexet för justering av taxan för rengöring och brandskyddskontroll.

SLUT UPPGIFTER FÖR CIRKULÄRDATABASEN

CIRKULÄR 24:25

Avdelningen för tillväxt och samhällsbyggnad
Avdelningen för arbetsgivarpolitik
Johan Gert
Sophia Olofsson

Räddningsnämnder
Räddningschefer
Kommunala räddningstjänstorganisationer

Sotningsindex 2024

För kommun som i avtal med Skorstensfejarmästare beslutat om tillämpning av Sotningsindex enligt Svenska Kommunförbundets cirkulär 2002:83, daterat 2002-09-12, ska nedanstående tabell användas för att fastställa sotningsindex.

Var vänliga och vidareförmedla informationen om sotningsindexet till de i kommunerna som hanterar sotningsfrågorna.

Sotningsindex 2024 gäller från och med 2024-04-01

Det är två värden som ligger till grund för sotningsindex. Dels är det löneökning på medianlön för sotare enligt avtal mellan Sveriges Skorstensfejaremästares Riksförbund (SSR) och Svenska Kommunalarbetareförbundet, (3,3 % från 1 april 2024). Det andra värdet är Konsumentprisindex för 12-månadersförändring i februari (4,5 % 2024). Sotningsindexets konstruktion med kopplingen till löneökningarna gör att det kommer senare än 1 april de år det är avtalsrörelse.

Sotningsindexet för 2024 är 3,54 %. Beroende på när sotningsindex infördes för förra året och när det införs i år så behöver hänsyn tas till eventuella justeringar från föregående år och behov av justeringar i år. Vid senare införande justeras indexet så att värdet av uppräknigen för tolv månader ska kunna erhållas under färre månader.

Sotningsindex vid respektive tillämpning varierar således beroende på både när index infördes för 2023 och när det införs för 2024, Beräknade värden där dessa faktorer är beaktade kan utläsas i tabellen nedan. Ni som justerade taxan senare 2023 än tabellen redovisar eller behöver justera senare 2024 får kontakta SKR för beräkning av er justering, se kontaktuppgifter nedan.

Införande av index	01 maj 2023	01 juni 2023	01 juli 2023
1 maj 2024	3,31 %	2,66 %	1,87 %
1 juni 2024	3,64 %	2,93 %	2,06 %
1 juli 2024	4,05 %	3,25 %	2,29 %

Tabell 1, Justerat sotningsindex beroende på när det infördes för 2023 och införs för 2024.

Konstruktionen av sotningsindexet medför mycket arbete både för er kommuner likväl som för SKR och SSR. Indexet har dessutom begränsningar som uppmärksammats i samband med den pga. pandemin försenade avtalsrörelsen 2020. SKR och SSR har därför undersökt alternativ till nuvarande sotningsindex. Vi återkommer med information om rekommendation om nytt index för sotningstaxor.

Vid frågor eller behov av anpassade indexberäkningar går det bra att kontakta info@skr.se, 08-452 70 00.

Sveriges Kommuner och Regioner
Avdelningen för tillväxt och samhällsbyggnad

Ann-Sofie Eriksson

Revisionsberättelse för år 2023

Vi, av fullmäktige utsedda revisorer, har granskat den verksamhet som bedrivits av direktionen. Granskningen har utförts av sakkunniga från PwC som biträder revisorerna.

Direktionen ansvarar för att verksamheten bedrivs enligt gällande mål, beslut och riktlinjer samt de lagar och föreskrifter som gäller för verksamheten. De ansvarar också för att det finns en tillräcklig intern kontroll och återredovisning till fullmäktige.

Revisorerna ansvarar för att granska verksamhet, intern kontroll och räkenskaper samt att pröva om verksamheten bedrivits enligt direktionens uppdrag och mål samt de lagar och föreskrifter som gäller för verksamheten.

Granskningen har utförts enligt kommunallagen, god revisionsred i kommunal verksamhet samt förbundets revisionsreglemente. Granskningen har haft den omfattning och inriktning samt givit det resultat som redovisas i bilagan "Revisorernas redogörelse för år 2023".

Vi bedömer att direktionen endast delvis har bedrivit verksamheten på ett ändamålsenligt sätt.

Vi bedömer att direktionen inte har bedrivit verksamheten på ett från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt. Förbundet lever inte upp till det lagstadgade balanskravet och har heller inte lyckats återställa tidigare års underskott i enlighet med huvudregeln i kommunallagen.

Vi bedömer att räkenskaperna, inte i alla delar, är rättvisande. Noterade brister framgår av vår redogörelse samt sakkunnig biträdes yttrande avseende årsredovisningen.

Vi bedömer att direktionens interna kontroll endast delvis har varit tillräcklig.

Vi bedömer sammantaget att resultatet enligt årsredovisningen inte är förenligt med de finansiella målen och endast delvis är förenligt med de verksamhetsmål som direktionen uppställt.

Vi tillstyrker att fullmäktige i respektive medlemskommun, trots noterade brister vilka framgår av vår redogörelse, beviljar ansvarsfrihet för direktionen samt de enskilda ledamöterna i detta organ.

Bålsta datum som framgår av vår elektroniska signatur

Tony Forsberg

Lars Berglund

Staffan Karlsson

Håkan Sjögren

Bilagor:

Till revisionsberättelsen hör bilagorna

-Revisorernas redogörelse 2023

-Sakkunniga biträdets yttrande avseende årsredovisningen 2023

-Revisionsrapport avseende granskning av målen för god ekonomisk hushållning helår 2023

-Grundläggande granskning 2023

-Sakkunniga biträdets yttrande avseende delårsrapporten 2023

-Revisionsrapport avseende granskning av målen för god ekonomisk hushållning delår 2023

RTJ E-H revisorernas redogörelse 2023.pdf (3 sidor, bifogade nedan)

[Ladda ner](#) 1756AB57A203BC0D064FB4B7802177E6AD2294EABA3E0F60E87DBBA2013CCA64

Deltagare

RÄDDNINGSTJÄNSTEN ENKÖPING-HÅBO 222000-2410 Sverige

Signerat med Svenskt BankID

2024-03-26 09:40:42 UTC

Namn returnerat från Svenskt BankID: TONY FORSBERG

Datum

Tony Forsberg

Revisor

Leveranskanal: E-post

Signerat med Svenskt BankID

2024-03-26 09:39:29 UTC

Namn returnerat från Svenskt BankID: Håkan Sjögren

Datum

Håkan Sjögren

Revisor

Leveranskanal: E-post

Signerat med Svenskt BankID

2024-03-26 09:44:46 UTC

Namn returnerat från Svenskt BankID: LARS BERGLUND

Datum

Lars Berglund

Revisor

Leveranskanal: E-post

Signerat med Svenskt BankID

2024-03-26 09:38:51 UTC

Namn returnerat från Svenskt BankID: STAFFAN KARLSSON

Datum

Staffan Karlsson

Revisor

Leveranskanal: E-post

Revisionernas redogörelse för år 2023

Syfte

Syftet med revisorernas redogörelse är att på ett överskådligt sätt redovisa genomförda granskningsinsatser under året. Revisorernas redogörelse är ett komplement till revisionsberättelsen.

Den förtroendevalda revisorns uppdrag

Den förtroendevalda revisorns uppdrag regleras i kommunallagens 12 kap. I uppdraget ingår att årligen granska all verksamhet som bedrivs inom direktionens ansvarsområden i den utsträckning som följer av *God revisionsred.* Revisorerna har att pröva om verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt, om räkenskaperna är rättvisande samt om styrelsens interna kontroll är tillräcklig.

Förtroendevalda revisorer och sakkunniga

Förtroendevalda revisorer för 2023 har varit:

- *Tony Forsberg (ordf)*
- *Lars Berglund*
- *Staffan Karlsson*
- *Håkan Sjögren*

Revisorerna i kommunalförbundet ska, med stöd av sakkunniga granska och pröva den kommunala verksamheten, enligt kommunallagen och god revisionsred samt revisorernas reglemente. Vi har under året diskuterat aktuella frågor med förbundets tjänstemannaledning samt företrädare för direktionen. Vi har i dessa möten samt i framställd skrivelse framfört att revisionen inte har medel för att genomföra fördjupade granskningar av verksamheten. PwC har biträtt oss i vårt granskningsarbete.

Revisionsinsatser år 2023

Allmänt

Vi har under året genomfört granskningar i enlighet med kommunallagen, fastställd revisionsreglemente och god revisionsred i kommunal verksamhet. Vi har under året diskuterat aktuella frågor med förbundets tjänstemannaledning. PwC har biträtt oss i vårt granskningsarbete.

Inriktning och omfattning

Målsättningen med revisionsarbetet är att främja ändamålsenlighet, effektivitet, rättvisande räkenskaper och en god intern kontroll. Utifrån denna målsättning utarbetas revisionsplanen, som innehåller granskningsinsatser inom förvaltnings- och redovisningsrevision. Prioriteringar sker utifrån väsentlighet och risk.

Förvaltningsrevision genomförs i form av verksamhetsinriktade granskningar inom olika väsentliga områden. Granskningsinsatserna syftar till att ge impulser i syfte att uppnå en såväl effektiv som ändamålsenlig verksamhet.

Redovisningsrevisionen genomförs i form av granskning av årsredovisning, delårsrapport, olika redovisningsrutiner etc. Dessa insatser syftar till att främja rättvisande räkenskaper och god intern kontroll.

Resultat

Årsredovisning 2023

Vårt sakkunniga biträde har granskat förbundets årsbokslut och årsredovisning enligt standard för kommunal räkenskapsrevision. Sakkunniga bitrådets yttrande avseende årsredovisningen, vilken bifogas revisionsberättelsen, är upprättat med följande anmärkningar.

Yttrande om årsredovisningens balansräkning, resultaträkning, kassaflödesanalys, drift- och investeringsredovisning samt noter

Uttalande med avvikande mening, uttalande med reservation respektive uttalanden

Enligt vår bedömning har årsredovisningens balansräkning, på grund av hur betydelsefullt det förhållande som beskrivs i avsnittet *Grund för uttalanden* är, inte upprättats i enlighet med lagen om kommunal bokföring och redovisning (LKBR) samt RKR 5 och ger inte en rättvisande bild av förbundets finansiella ställning per den 31 december 2023. Med reservation för det förhållande som beskrivs i avsnittet *Grund för uttalanden* har årsredovisningens driftredovisning upprättats i enlighet LKBR och RKR 14.

Enligt vår bedömning har årsredovisningens resultaträkning, kassaflödesanalys, investeringsredovisning samt noter upprättats i enlighet med LKBR och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av förbundets finansiella ställning per den 31 december 2023 och av dess finansiella resultat och kassaflöde för året. Förbundet betalar årligen hyra för brandstationerna där verksamheten bedrivs.

Grund för uttalanden

Hyreskostnaderna för lokalerna uppgår årligen till väsentliga belopp. Samtliga av dessa kontrakt ska enligt vår bedömning klassificeras som finansiell leasing. Detta innebär att förbundet i balansräkningen rätteligen ska redovisa den finansiella leasingen som en anläggningstillgång som motsvarar nyttjandevärdet samt en lång- och kortfristig skuld som speglar det åtagande som leasingkontrakten innebär. Felaktigheten låter sig inte kvantifieras med exakthet, men vi kan konstatera att den är väsentlig för balansräkningen i sin helhet.

Av 10 kap. 1 § LKBR framgår att driftredovisningen ska innehålla en redovisning av hur utfallet förhåller sig till den budget som fastställts för den löpande verksamheten. Av RKR 14 framgår vidare att driftredovisningen ska utformas så att utfallet kan stämmas av mot fullmäktiges budget. Därutöver framgår även att driftredovisningens budgetposter ska avse senast beslutad budget. Avslutningsvis framgår att driftredovisningen ska, med eller utan justering, summeras i de resultaträkningens poster som rubriceras "Verksamhetens intäkter" och "Verksamhetens kostnader". Vid granskningen har följande noterats. Den budget som presenteras i förbundets driftredovisning går endast att stämma av på ackumulerad nivå och inte post för post. Vidare kan konstateras att uppställningen av driftredovisningen inte möjliggör en avstämning mot resultaträkningens poster "Verksamhetens intäkter" och "Verksamhetens kostnader", vilket medför att driftredovisningen inte i nu nämnda avseenden har upprättats i enlighet med LKBR och RKR 14. Driftredovisningen överensstämmer dock på ackumulerad nivå med årets resultat enligt resultaträkningen.

Granskning har skett, av utfallet avseende direktionens mål för god ekonomisk hushållning, i en särskild rapport som bifogas revisionsberättelsen. Resultatet bedöms, utifrån återrapporteringen i årsredovisningen, som inte förenligt med de finansiella och endast delvis förenligt med de verksamhetsmässiga målen som direktionen fastställt för god ekonomisk hushållning. Förbundsdirektionen gör en egen samlad bedömning av målpuppfyllelsen.

Förbundet lever inte upp till kommunallagens krav på en ekonomi i balans. Årets resultat efter balanskravsjusteringar och är negativt och uppgår till – 5 692 tkr. Av årsredovisningen framgår att det finns underskott från tidigare år som ska återställas uppgående till -787 tkr. Sammantaget har förbundet ett underskott gentemot balanskravet uppgående till -6 479 tkr. I årsredovisningen lämnas information att underskott hänförligt till åren 2020-2021 (-395 tkr) ska återställas genom tillskott från medlemmarna. Direktionen planerar att underskott från åren 2022-2023 ska återställas genom budgeterade överskott för år 2025-2026.

Efter genomförd granskning gör vi den samlade bedömningen att årsredovisningen i allt väsentligt redogör för utfallet av verksamheten och verksamhetens finansiering. Mot bakgrund av de noteringar som framkommer i sakkunnigs yttrande avseende årsredovisningen bedömer vi inte att årsredovisningen redogör för den ekonomiska ställningen.

Delårsrapport 2023-08-31

I rapportering gjordes följande revisionella bedömning:

- delårsrapporten i allt väsentligt är upprättad i enlighet med lag och god sed.
- Balanskravet bedöms inte uppfyllas utifrån prognosen för helåret 2023. I och med lämnad prognos bedöms heller inte förbundet att lyckas återställa underskottet från 2020 om 50 tkr inom kommunallagens huvudregel.
- det ekonomiska resultatet bedöms inte förenligt med förbundets fastställda mål kring god ekonomisk hushållning utifrån lämnad prognos för helåret 2023. Endast 1 av 3 finansiella mål prognostiserar att uppfyllas.
- det verksamhetsmässiga resultatet för god ekonomisk hushållning i delårsrapporten bedöms vara delvis i linje med målen. Avstämning utifrån årsprognos i delårsrapporten visar dock att verksamhetsmålen prognostiseras att uppfyllas i hög grad.

Den bedömning som vi gjorde enligt ovan dokumenterades i ett utlåtande som överlämnades till direktionen tillsammans med sakkunniga bitrådets yttrande avseende delårsrapport samt Rapport avseende mål för god ekonomisk hushållning.

Grundläggande granskning

Enligt fastställd revisionsplan har vi en genomfört en grundläggande granskning avseende om förbundsdirektionens förvaltning under 2023 skett på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredställande sätt samt med tillräcklig intern kontroll.

Efter genomförd grundläggande granskning bedömer vi att förbundsdirektionens förvaltning under 2023 endast delvis skett på ett ändamålsenligt sätt, inte skett från ekonomisk synpunkt tillfredställande sätt dock med tillräcklig intern kontroll. I det sakkunniga bitrådets rapport, som biläggs revisionsberättelsen, finns en lämnande rekommendation till förbundsdirektionen för att utveckla verksamheten.

Grundläggande granskning 2023

Räddningstjänsten Enköping-Håbo

Mars 2024

Sammanfattning

Granskningsområde	Revisionell bedömning	Kommentar
Ändamålsenlighet <i>Baseras på revisionsfråga 4c, 5a</i>	Gul	Direktionens förvaltning har delvis utförts på ett ändamålsenligt sätt under år 2023. Verksamheten har i varierande grad uppnått ställda målsättningar.
Ekonomiskt tillfredsställande <i>Baseras på revisionsfråga 4d, 5b</i>	Röd	Direktionens förvaltning har inte skett på ett från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt under år 2023. Årets resultat: - 5 536 tkr. Förbundet lever inte upp till det lagstadgade balanskravet.
Intern kontroll <i>Baseras på revisionsfråga 1a, 2a, 3a-c, 4a-d</i>	Grön	Den interna kontrollen hänförlig till direktionens förvaltning har i stort varit tillräcklig under 2023. Ett par utvecklingsområden har noterats.

Rekommendationer

För att utveckla verksamheten lämnas följande rekommendation till direktionen:

- Pröva hur måluppfyllelse för verksamhet och ekonomi kan förbättras jämfört med 2023.

Inledning

Bakgrund

Av kommunallagen och god revisionssed följer att revisorerna årligen ska granska alla verkställande organ.

Förbundsdirektionen ska förvalta och genomföra verksamheten i enlighet med medlemmarnas uppdrag, lagar och föreskrifter. För att fullgöra uppdraget måste direktionen bygga upp system och rutiner för styrning, uppföljning, kontroll och rapportering samt säkerställa att dessa rutiner tillämpas på avsett sätt. En bristfällig styrning och kontroll kan riskera att verksamheten inte bedrivs och utvecklas på avsett sätt.

Syfte och revisionsfråga

Syftet med den översiktliga granskningen är att ge förbundets revisorer ett underlag till uttalande i revisionsberättelse. Följande övergripande revisionsfråga ska besvaras:

Har förbundsdirektionens förvaltning skett på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt samt med tillräcklig intern kontroll?

Granskningen omfattar följande granskningsområden:

1. a) Styrning, b) Kontroll och c) Åtgärder.
2. Måluppfyllelse för verksamheten.
3. Måluppfyllelse för ekonomin

Delarna 1 a-c utgör underlag för att pröva om den interna kontrollen är tillräcklig. Område 1 c, 2 och 3 bildar underlag för att bedöma om förvaltningen sker på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt.

Revisionskriterier i granskningen utgörs främst av kommunallagen 6:6 och följsamhet till mål och budget 2023.

Metod och avgränsning

Den översiktliga granskningen har skett genom dokumentanalys. I tid avgränsas granskningen i huvudsak till år 2023. I övrigt se "syfte och revisionsfrågor". Respektive granskningsområde bedöms med hjälp av signalsystem: grön (tillräckligt), gult (delvis) och röd (otillräckligt).

Granskningsiakttagelser

Revisionsfrågor		Bedömning	Noteringar
1. Verksamhetsplan	a) Har direktionen antagit en plan för sin verksamhet?	Grön	Fastställt verksamhetsplan/VEP 2023 i februari (§10).
2. Budget	a) Har direktionen antagit en budget för sin verksamhet?	Grön	Fastställt driftbudget och investeringsbudget för åren 2023-27 (§11-12).
3. Mål	a) Finns mål formulerade för förbundets verksamhet?	Grön	VEP innehåller mål inom fokusområdena räddningsinsats, utbildning, sotning samt tillsyn.
	b) Finns mål formulerade för förbundets ekonomi?	Grön	Finns budgetmål och ekonomiska mål.
	c) Är målen uppföljningsbara (mätbara)?	Grön	Mål för ekonomi och verksamhet är mätbara.
4. Rapportering och åtgärder	a) Har direktionen upprättat direktiv/ instruktion för rapportering till direktionen?	Gul	Saknar instruktion för rapportering. Ett antal fasta punkter på dagordning under år 2023.
	b) Fokuserar rapportering på måluppfyllelse för verksamhet och ekonomi?	Grön	Delårsrapportering per aug 2023 (§26) innehåller årsprognos för måluppfyllelse (verksamhet och ekonomi).
	c) Vidtar direktionen tydliga åtgärder för att nå mål för verksamheten?	Grön	Årsprognos per 0831 indikerar på god måluppfyllelse. Inget behov att vidta åtgärdsbeslut.
	d) Vidtar direktionen tydliga åtgärder för att nå mål för ekonomin?	Röd	Årsprognos per 0831: -2 890 tkr. Har initierat vissa åtgärder (§26, §29, §32), men dessa har inte resulterat i förbättrad måluppfyllelse.
5. Måluppfyllelse	a) När direktionen uppsatta mål för verksamheten?	Gul	Redovisar delvis måluppfyllelse för flertalet mål.
	b) När direktionen uppsatta mål för ekonomin?	Röd	Årets resultat: - 5 536 tkr. När 1 av 3 finansiella mål.

Mars 2024

Richard Moell Vahul

Uppdragsledare

Bo Rehnberg

Projektledare

Granskning av god ekonomisk hushållning 2023

Räddningstjänsten Enköping-Håbo

Revisionsrapport
Mars 2024

Inledning

Bakgrund

Enligt kommunallagen ska kommunal verksamhet kännetecknas av god ekonomisk hushållning. En del i den ekonomiska förvaltningen är att förbundet ska besluta om verksamhetsmässiga och finansiella mål för god ekonomisk hushållning. Dessa mål ska sedan följas upp i såväl delårsrapport som årsredovisning. Årsredovisning ska även innehålla en utredning och redovisning av följsamhet till det lagstadgade balanskravet.

Revisorerna ska enligt kommunallagen 12 kap. 2 § bedöma om resultaten i delårsrapport respektive årsredovisning är förenligt med beslutade mål inom området. Uppdraget ingår som en obligatorisk del i årets revisionsplan. Förbundsdirektionen är ansvarig för upprättandet av delårsrapport och årsredovisning.

Syfte och revisionsfrågor

Syftet med granskningen är att ge förbundets revisorer ett underlag för sin skriftliga bedömning. Följande övergripande revisionsfrågor ska besvaras:

1. Är resultat i årsredovisning förenligt med förbundets beslutade mål för god ekonomisk hushållning?
2. Är resultat i årsredovisning förenligt med balanskravet?

Revisionskriterier

Revisionskriterier i granskningen utgörs av kommunallagen 11:1, lag om kommunal bokföring och redovisning 11:8, 11:10, 11:12 och 13:2 samt rådet för kommunal redovisnings rekommendation 15 Förvaltningsberättelse.

Avgränsning

Granskningen årsredovisning 2023 och som behandlas av förbundsdirektionen den 20 mars 2024.

Metod

Granskningen har skett genom analys av för granskningen relevant dokumentation. Granskningsresultatet bedöms med hjälp av signalsystem: grön (uppfyllt), gult (delvis) och röd (ej uppfyllt).

Rapportens innehåll har sakgranskats av förbundschef.

Granskningsresultat: God ekonomisk hushållning

lakttagelser

- Förbundsdirektionen har i februari 2023 beslutat om verksamhetsplan/budget 2023. Granskning av dokumentet visar följande:
 - Verksamhetsplanen innehåller ett avsnitt benämnt “Mål 2023”. Här redovisas förbundets mål för verksamhet och ekonomi. Målen tar utgångspunkt från förbundets vision.
 - Verksamhetsmålen fokuserar på väsentliga processer inom förbundets verksamhet (5 områden). Mål för ekonomin avser årsresultat, soliditet samt likvida medel.
 - Verksamhetsplanen tydliggör inte att målen tillika är förbundets mål för god ekonomisk hushållning, vilket kan ses som en brist.
- Granskning av förbundets årsredovisning 2023 visar följande:
 - Årsredovisningens förvaltningsberättelse innehåller ett avsnitt benämnt “God ekonomisk hushållning och ekonomisk ställning”.
 - I avsnittet sker uppföljning/utvärdering av förbundets verksamhetsmål respektive finansiella mål. Utvärdering av verksamhetsmål sker genom trafikljus.
 - Av utvärderingen framgår att förbundet i låg grad uppnår finansiella mål för året (1 av 3 mål). Årets resultat: - 5 536 tkr.
 - När det gäller verksamhetsmålen redovisas delvis måluppfyllelse.
 - Avsnittet saknar en samlad bedömning av förbundets efterlevnad av god ekonomisk hushållning, vilket kan ses som en brist.

Granskningsresultat: Balanskravet

lakttagelser

- I förvaltningsberättelsen återfinns ett särskilt avsnitt benämnt "Balanskravsresultat". Av redovisningen framgår följande:
 - Att det finns underskott från tidigare år som ska återställas (787 tkr).
 - Att resultat för år 2023, efter justeringar, uppgår till - 5 692 tkr.
 - Att förbundet inte uppnått balanskravet för år 2023.
 - Att förbundets samlade underskott gentemot balanskravet uppgår till 6 479 tkr per 2023-12-31.
- I avsnittet lämnas information att underskott hänförligt till åren 2020-2021 (- 395 tkr) ska återställas genom tillskott från medlemmarna. Direktionen planerar att underskott från åren 2022-2023 ska återställas genom budgeterade överskott för år 2025-2026.

Samlad bedömning

1. Revisionsfråga 1

Är resultat i årsredovisning förenligt med förbundets mål för god ekonomisk hushållning?

- **Finansiella mål**

Ej uppfyllt

- **Verksamhetsmål**

Delvis uppfyllt

2. Revisionsfråga 2

Är resultat i årsredovisning förenligt med balanskravet?

- **Följsamhet till balanskravet**

Nej, ej uppfyllt

Rekommendationer

För att utveckla granskningsområdet lämnas följande rekommendation:

- Att direktionen vidtar åtgärder för att förbättra måluppfyllelsen för god ekonomisk hushållning/följsamhet till balanskrav.

Mars 2024

Richard Moell Vahul

Uppdragsledare

Bo Rehnberg

Projektledare

Till revisorerna i Räddningstjänsten Enköping-Håbo (org.nr 222000-2410)

Vi har på uppdrag av de förtroendevalda revisorerna i Räddningstjänsten Enköping-Håbo utfört revision och granskning av årsredovisningen enligt Standard för kommunal räkenskapsrevision för år 2023-01-01–2023-12-31.

Yttrande om årsredovisningens balansräkning, resultaträkning, kassaflödesanalys, drift- och investeringsredovisning samt noter

Uttalande med avvikande mening, uttalande med reservation respektive uttalanden

Vi har utfört en revision av årsredovisningen enligt Standard för kommunal räkenskapsrevision för Räddningstjänsten Enköping-Håbo för år 2023-01-01–2023-12-31. Förvaltningsberättelsen har granskats enligt särskilda instruktioner.

Enligt vår bedömning har årsredovisningens balansräkning, på grund av hur betydelsefullt det förhållande som beskrivs i avsnittet *Grund för uttalanden* är, inte upprättats i enlighet med lagen om kommunal bokföring och redovisning (LKBR) samt RKR 5 och ger inte en rättvisande bild av förbundets finansiella ställning per den 31 december 2023. Med reservation för det förhållande som beskrivs i avsnittet *Grund för uttalanden* har årsredovisningens driftredovisning upprättats i enlighet LKBR och RKR 14.

Enligt vår bedömning har årsredovisningens resultaträkning, kassaflödesanalys, investeringsredovisning samt noter upprättats i enlighet med LKBR och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av förbundets finansiella ställning per den 31 december 2023 och av dess finansiella resultat och kassaflöde för året.

Förvaltningsberättelsens lagstadgade delar¹ är förenliga med årsredovisningens övriga delar.

Grund för uttalanden

Förbundet betalar årligen hyra för brandstationerna där verksamheten bedrivs. Hyreskostnaderna för lokalerna uppgår årligen till väsentliga belopp. Samtliga av dessa kontrakt ska enligt vår bedömning klassificeras som finansiell leasing. Detta innebär att förbundet i balansräkningen rätteligen ska redovisa den finansiella leasingen som en anläggningstillgång som motsvarar nyttjandevärdet samt en lång- och kortfristig skuld som speglar det åtagande som leasingkontrakten innebär. Felaktigheten låter sig inte kvantifieras med exakthet, men vi kan konstatera att den är väsentlig för balansräkningen i sin helhet.

Av 10 kap. 1 § LKBR framgår att driftredovisningen ska innehålla en redovisning av hur utfallet förhåller sig till den budget som fastställts för den löpande verksamheten. Av RKR 14

¹ De granskade lagstadgade delarna återfinns på sidorna 3 samt 5-17.

framgår vidare att driftredovisningen ska utformas så att utfallet kan stämmas av mot fullmäktiges budget. Därutöver framgår även att driftredovisningens budgetposter ska avse senast beslutad budget. Avslutningsvis framgår att driftredovisningen ska, med eller utan justering, summeras i de resultaträkningens poster som rubriceras "Verksamhetens intäkter" och "Verksamhetens kostnader". Vid granskningen har följande noterats. Den budget som presenteras i förbundets driftredovisning går endast att stämma av på ackumulerad nivå och inte post för post. Vidare kan konstateras att uppställningen av driftredovisningen inte möjliggör en avstämning mot resultaträkningens poster "Verksamhetens intäkter" och "Verksamhetens kostnader", vilket medför att driftredovisningen inte i nu nämnda avseenden har upprättats i enlighet med LKBR och RKR 14. Driftredovisningen överensstämmer dock på ackumulerad nivå med årets resultat enligt resultaträkningen.

Vi har utfört uppdraget enligt Standard för kommunal räkenskapsrevision. Vårt ansvar enligt denna standard beskrivs närmare i avsnittet *Det sakkunniga biträdets ansvar*. Uppdraget är utfört utifrån opartiskhet och självständighet i förhållande till förbundet.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för våra uttalanden.

Annan information

Årsredovisningen innehåller också annan information än balansräkning, resultaträkning, kassaflödesanalys, drift- och investeringsredovisning samt noter och denna andra information återfinns på sida 4. Det är direktionen som har ansvaret för denna andra information.

Vårt uttalande avseende årsredovisningen omfattar inte denna andra information och i vårt uppdrag ingår inte att genomföra en revision av denna information, men det är vårt ansvar att läsa den och överväga om den i väsentlig utsträckning är oförenlig med årsredovisningens balansräkning, resultaträkning, kassaflödesanalys, drift- och investeringsredovisning samt noter. Vid denna genomgång beaktar vi även den kunskap vi i övrigt inhämtat under revisionen och bedömer om den andra informationen verkar innehålla väsentliga felaktigheter.

Om vi drar slutsatsen att den andra informationen innehåller en väsentlig felaktighet, är vi skyldig att rapportera detta. Vi har inget att rapportera i det avseendet.

Direktionens ansvar

Det är direktionen som har ansvaret för att årsredovisningen upprättas och att den ger en rättvisande bild enligt LKBR. Direktionen ansvarar även för den interna kontroll som den bedömer är nödvändig för att upprätta en årsredovisning som inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller misstag.

Det sakkunniga bitrådets ansvar

Vårt mål är att uppnå en rimlig grad av säkerhet om huruvida årsredovisningens balansräkning, resultaträkning, kassaflödesanalys, drift- och investeringsredovisning samt noter inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller misstag, och att lämna ett yttrande till de förtroendevalda revisorerna. Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men är ingen garanti för att en revision som utförs enligt Standard för kommunal räkenskapsrevision alltid kommer att upptäcka en väsentlig felaktighet om en sådan finns. Felaktigheter kan uppstå på grund av oegentligheter eller misstag och anses vara väsentliga om de enskilt eller tillsammans rimligen kan förväntas påverka de ekonomiska beslut som användare fattar med grund i ovan nämnda delar.

Som del av en revision enligt Standard för kommunal räkenskapsrevision använder vi professionellt omdöme och har en professionellt skeptisk inställning under hela revisionen. Dessutom:

1. identifierar och bedömer vi riskerna för väsentliga felaktigheter i årsredovisningens balansräkning, resultaträkning, kassaflödesanalys, drift- och investeringsredovisning samt noter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller misstag, utformar och utför granskningsåtgärder bland annat utifrån dessa risker och inhämtar revisionsbevis som är tillräckliga och ändamålsenliga för att utgöra en grund för våra uttalanden. Risker för att inte upptäcka en väsentlig felaktighet till följd av oegentligheter är högre än för en väsentlig felaktighet som beror på misstag,
2. Skaffar vi oss en förståelse av den del av förbundets interna kontroll som har betydelse för vår revision för att utforma granskningsåtgärder som är lämpliga med hänsyn till omständigheterna, men inte för att uttala oss om effektiviteten i den interna kontrollen.
3. Utvärderar vi lämpligheten i de redovisningsprinciper som används och rimligheten i direktionens uppskattningar i redovisningen och tillhörande upplysningar.
4. Utvärderar vi den övergripande presentationen, strukturen och innehållet i årsredovisningens balansräkning, resultaträkning, kassaflödesanalys, drift- och investeringsredovisning samt noter, däribland upplysningarna, och om årsredovisningen återger de underliggande transaktionerna och händelserna på ett sätt som ger en rättvisande bild.
5. Måste vi informera de förtroendevalda revisorerna om bland annat revisionens planerade omfattning och inriktning samt tidpunkten för den. Vi måste också informera om betydelsefulla iakttagelser under revisionen, däribland de eventuella betydande brister i den interna kontrollen som vi identifierat.

Det sakkunniga bitrådets granskning av förvaltningsberättelsen

Det är direktionen som har ansvaret för förvaltningsberättelsen och att denna upprättas i enlighet med LKBR. Vår granskning har skett enligt "Instruktion för granskning av förvaltningsberättelse" i Standard för kommunal räkenskapsrevision. Detta innebär att vår

granskning av förvaltningsberättelsen har en annan inriktning och mindre omfattning jämfört med den inriktning och omfattning som en revision enligt Standard för kommunal räkenskapsrevision har. Vi anser att denna granskning ger oss tillräcklig grund för vårt uttalande.

En förvaltningsberättelse har upprättats i enlighet med LKBR.

Undertecknande

Stockholm datum som framgår av vår elektroniska signatur

Öhrlings PricewaterhouseCoopers AB

Richard Moëll Vahul
Auktoriserad revisor

Deltagare

ÖHRLINGS PRICEWATERHOUSECOOPERS AB 556029-6740 Sverige

Signerat med Svenskt BankID

2024-03-22 09:12:56 UTC

Namn returnerat från Svenskt BankID: Richard Sebastian Moëll Vahul

Datum

Richard Moëll Vahul

Auktoriserad revisor

Leveranskanal: E-post

Förbundsdirektionen

Årsredovisning 2023

På vårt uppdrag har PwC genomfört en granskning avseende årsredovisningen 2023 enligt standard för kommunal räkenskapsrevision samt god revisionsbedömning i kommunal verksamhet. Vidare har PwC genomfört grundläggande granskning samt granskning av målen för god ekonomisk hushållning inkl. balanskravet.

Granskningsresultatet framgår av bifogade revisionsrapporter, som överlämnas för kännedom och åtgärd till förbundsdirektionen. Vi vill särskilt uppmana förbundsdirektionen att vidta åtgärder för att säkerställa att räkenskaperna upprättas i enlighet med lagen om kommunal bokföring och redovisning samt rådet för kommunal redovisningsrekommendationer.

För förbundets revisorer

Enköping datum som framgår av min elektroniska signatur

Tony Forsberg
Ordförande revisionen

*Till revisionskrivelsen hör bilagorna:
Sakkunniges yttrande avseende årsredovisningen 2023
Rapport god ekonomisk hushållning 2023
Rapport grundläggande granskning 2023*

Deltagare

RÄDDNINGSTJÄNSTEN ENKÖPING-HÅBO 222000-2410 Sverige

Signerat med Svenskt BankID

2024-03-26 09:37:52 UTC

Namn returnerat från Svenskt BankID: TONY FORSBERG

Datum

Tony Forsberg
Revisionens ordförande

Leveranskanal: E-post

Rådningstjänsten i Enköping-H³ bo

Miljö och byggnadsnämndens delegationsbeslut

rende: Miljöteknisk markundersökning
Fastighetsbeteckning: T±rby 8:28
Verksamhetsutövare: Rådningstjänsten Enköping-H³ bo
Organisationsnummer: 222000-2410
Objektsnamn: Rådningstjänstens brandövningsplats

Beslut

Föreliggande om provtagning och undersökning av PFAS

Miljö och byggnadsnämnden beslutar att förelägga Rådningstjänsten Enköping-H³ bo med organisationsnummer 222000-2410 att:

1. Upprätta en provtagningsplan för miljöteknisk markundersökning av föroreningsituationen för att utreda förekomsten av per- och polyfluorerade alkylsubstanser (PFAS) i mark, yt- och grundvatten inom och i anslutning till området för brandövningsplatsen på fastigheten T±rby 8:28 samt undersöka om det förekommer spridning av PFAS från fastigheten T±rby 8:28 till omgivningen. Provtagningsplanen ska som minst innehålla:
 - a. Situationsplan som redovisar gränserna för undersökningsområdet och lägen för planerade provtagningspunkter samt beskrivande textdel om bakgrund, syfte och omfattning för den miljötekniska undersökningen.
 - b. En konceptuell modell/problembeskrivning som beskriver föroreningsförekomst samt spridnings- och exponeringsvägar utifrån befintlig kunskap.
 - c. Riskbedömning, förslag på möjliga alternativ samt kostnader för de olika alternativen, baserat på resultaten av genomförda undersökningar. Risker på kort sikt skall som lång sikt ska beaktas.
 - d. Utförlig motivering till placering av provpunkter utifrån föroreningssynpunkt, val av provtagningsmetod samt beskrivning om hur provtagningen ska genomföras och kvalitetssäkras.
 - e. Detaljerad redovisning på vilka djup, riktat från markytan, som prover ska tas och/eller fältmätningar utföras samt vilka parametrar som ska provtas och/eller mätas i de olika provpunkterna avseende fält och laboratorieanalyser.
 - f. Beskrivning om provhantering (hantering och förvaring av prover före

analys) samt hur en provtagning ska genomföras.

2. Framtagandet av provtagningsplanen samt utförandet av undersökningen ska utföras av konsult med erfarenhet inom förorenade områden. Provtagningen ska utföras av ackrediterad provtagare.
3. Provtagningsplanen ska skriftligen redovisas till miljö- och byggnadsförvaltningen senast fyra veckor efter att detta beslut vunnit laga kraft.
4. Arbetet med undersökning får inte påbörjas förrän miljö- och byggnadsförvaltningen kontrollerat och godkänt den inlämnade provtagningsplanen.
5. Genomföra miljöteknisk undersökning i enlighet med framtagen provtagningsplan enligt punkt 1 i detta beslut. Undersökningen ska vara utförd senast fyra månader efter att miljö- och byggnadsförvaltningen godkänt provtagningsplanen.
6. Framtagandet av provtagningsplanen samt utförandet av undersökningen ska utföras av konsultföretag med erfarenhet inom förorenade områden och PFAS.
7. Senast fyra veckor efter genomförd miljöteknisk markundersökning komma in med en redovisning av undersökningen i form av en rapport till miljö- och byggnadsförvaltningen.

Motivering av beslut

En utredning och fördjupad riskbedömning behöver utföras för att klargöra föroreningsituationen inom brandövningsplatsen på fastigheten Tårby 8:28 och omfattningen av spridning av PFAS till omgivande mark, grund- och ytvatten. Inom ramen för undersökningen behöver också en riskbedömning tas fram samt en bedömning av behovet av riskreducering.

Miljö- och byggnadsnämndens bedömning

Miljö- och byggnadsnämnden konstaterar att förhöjda halter av PFAS har påträffats i jord, grund- och ytvattenprover tagna inom och i anslutning till brandövningsplatsen på fastigheten Tårby 8:28. Halter i jord överskrider riktvärdet för mindre känslig markanvändning (MKM) inom brandövningsplatsen. Höga halter har uppmätts i dricksvattenbrunn inom fastigheterna Tårby 8:28 och Enögla 7:7. PFAS-nämnen har även detekterats i dricksvattenbrunnar och vattendrag i brandövningsplatsens närområde. Miljö- och byggnadsnämnden bedömer att konstaterade PFAS-nämnen kan härröra från den verksamhet som räddningstjänsten bedrivit inom Tårby 8:28 som har innefattat släckning med brandskum innehållande PFAS.

Allmänt om PFAS

PFAS-nämnen är extremt uthålliga och troligen bryts vissa PFAS inte ned alls under naturliga förhållanden. De kemiska egenskaperna och den extrema uthålligheten gör att PFAS lätt sprids i miljön och når såväl ekosystem som grundvatten.

Studier av människor som exponerats i förorenade miljöer har påvisat samband mellan förhöjda serumhalter av PFAS och ökad halt kolesterol i blodet samt påverkan på

levern. Andra befolkningsstudier har visat på samband mellan PFAS-halt i blodet och minskad födelsevikt eller försämrat immunförsvar hos barn. När det gäller cancer har en viss ökning av risken för njurcancer och testikelcancer observerats (Källa, Karolinska institutet, Institutet för Miljömedicin).

Provtagningsplan samt miljöteknisk undersökning
Miljö- och byggnadsnämnden anser att en provtagningsplan för miljöteknisk undersökning behöver upprättas i syfte att utreda förekomsten av PFAS-nämnen i mark, yt- och grundvatten inom fastigheten Tårby 8:28. Vidare behöver spridningen av PFAS-nämnen från fastigheten Tårby 8:28 till omgivningen utredas och kartläggas grundligt. Undersökningarna ska utgöra underlag för en riskbedömning. Placering av provtagningspunkter ska väljas i syfte att avgränsa föroreningens källor och plym i mark- och grundvatten för att undersöka spridningsvägar och för att få en uppfattning om förekommande hälso- och miljörisiker.

Ansvarsfrågor m.m.

Miljö- och byggnadsnämnden har gjort en översiktlig bedömning av ansvaret för föroreningarna och kan konstatera att Rådningstjänsten Enköping-Höbo har bedrivit verksamheten på platsen under hela verksamhetsperioden sedan 1982. Särskilt med PFAS ingick i brandövning på 1980-talet, vilket innebär att Rådningstjänsten har ett ansvar som verksamhetsutövare enligt 10 kapitlet 2 paragrafen miljöbalken för den konstaterade PFAS-föroreningen på fastigheten Tårby 8:28. Rådningstjänsten Enköping-Höbo har därmed ett ansvar för att utreda föroreningssituationen orsakad av verksamheten enligt 10 kap MB.

Sammantaget bedömer miljö- och byggnadsnämnden att det är skäligt att Rådningstjänsten Enköping-Höbo bekostar undersökningar och utredningar enligt detta föreliggande och att detta föreliggande inte är allt för ingripande.

Bestämmelser som beslutet grundas på

- ∫ 2 kapitlet 2, 3, 7 och 8 paragraferna i miljöbalken (SFS 1988:808)
- ∫ 9 kapitlet 1 paragrafen i miljöbalken (SFS 1988:808)
- ∫ 26 kapitlet 9, 19, 21, 22 paragraferna i miljöbalken (SFS 1998:808)
- ∫ 10 kapitlet 2 paragrafen i miljöbalken (SFS 1998:808)

Enligt 2 kapitlet 2 paragrafen miljöbalken ska alla som bedriver eller avser att bedriva en verksamhet eller vidta en åtgärd skaffa sig den kunskap som behövs med hänsyn till verksamhetens eller åtgärdens art och omfattning för att skydda människors hälsa och miljön mot skada eller olägenhet.

Enligt 2 kapitlet 3 paragrafen miljöbalken ska alla som bedriver eller avser att bedriva en verksamhet eller vidta en åtgärd utföra de skyddsåtgärder, iakttä de begränsningar och vidta de försiktighetsåtgärder i övrigt som behövs för att förebygga, hindra eller motverka att verksamheten eller åtgärden medför skada eller olägenhet för människors hälsa eller miljön.

Enligt 2 kapitel 7 paragrafen miljöbalken ska kraven i 2-5 paragraferna och 6 paragrafen första stycket gälla i den utsträckning det inte kan anses orimligt att uppfylla dem. Vid denna bedömning ska särskild hänsyn tas till nyttan av skyddsåtgärder och andra försiktighetsåtgärder jämfört med kostnaderna för sådana åtgärder.

Av 2 kapitlet 8 paragrafen miljöbalken framgår att den som gett upphov till skada på miljö är ansvarig för att skadan åtgöras i den omfattning som kan anses skäligt enligt 10 kap MB.

Enligt 10 kapitlet 2 paragrafen miljöbalken är den som bedriver eller har bedrivit en verksamhet eller vidtagit en åtgärd som har bidragit till en föroreningsskada eller allvarlig miljöskada (verksamhetsutövaren) ansvarig för det avhjälpande som skall ske enligt bestämmelserna i kapitel 10 i miljöbalken. Med avhjälpande avses utredning, efterbehandling och andra åtgärder för att avhjälpa en föroreningsskada eller en allvarlig miljöskada.

Miljöfarlig verksamhet definieras i 9 kapitlet 1 paragrafen miljöbalken som användning av mark, byggnader eller anläggningar på ett sätt som kan medföra olägenhet för människors hälsa eller miljö genom annat utsläpp än som avses i 1 eller genom förorening av mark, luft, vattenområde eller grundvatten.

Enligt 26 kapitlet 9 paragrafen miljöbalken får en tillsynsmyndighet meddela de förelägganden och förbud som behövs i ett enskilt fall för att denna balk ska efterlevas.

Enligt 26 kapitlet 19 paragrafen miljöbalken ska den som bedriver verksamhet eller vidtar åtgärder som kan befaras medföra olägenheter för människors hälsa eller påverka miljön förtjänande planera och kontrollera verksamheten för att motverka eller förebygga sådana verkningar. Den som bedriver sådana verksamhet eller vidtar sådana åtgärder ska också genom egna undersökningar eller på annat sätt hålla sig underrättad om verksamhetens eller åtgärdens påverkan på miljön.

Enligt 26 kapitlet 21 paragrafen miljöbalken får tillsynsmyndigheten förelägga den som bedriver verksamhet eller vidtar en åtgärd som det finns bestämmelser om i miljöbalken, att till myndigheten lämna de uppgifter och handlingar som behövs för tillsynen. Detsamma gäller också för den som annars är skyldig att avhjälpa olägenheter från sådana verksamhet.

Enligt 26 kapitlet 22 paragrafen miljöbalken är den som bedriver en verksamhet eller vidtar en åtgärd som kan befaras medföra olägenheter för människors hälsa eller miljö eller den som annars är skyldig att avhjälpa olägenhet från sådana verksamhet, skyldig att även i andra fall än som avses i 14 kapitlet 7 paragrafen utföra sådana undersökningar av verksamheten och dess verkningar som behövs för tillsynen.

Beskrivning av ärendet

Rådningstjänstens brandövningsplats anlades 1982. Inom brandövningsplatsen har brandskum innehållande PFAS (PFOS och PFOA) använts. Flera undersökningar av PFAS har gjorts kopplat till brandövningsplatsen. De utredningar som ligger till grund för detta beslut beskrivs översiktligt nedan och bifogas även i sin helhet till beslutet.

Miljötekniska markundersökningar, 2014-2015

I samband med en bygglovsansökan för lektionssal inom fastigheten Tårby 8:28 har det under våren 2014 och 2015 gjorts översiktliga provtagningar av mark och grundvatten inom Tårby 8:28. Resultat från de två undersökningarna på jord visar på halter av PFAS (PFOS) på 57 och 63 µg/kg i jord och 11 ng/l i grundvatten. Riktvärden för PFAS i jord är 3 µg/kg vid känslig markanvändning (KM) och 20 µg/kg vid mindre känslig markanvändning (MKM) och grundvatten 45 ng PFOS/l. För brandövningsplatsen tillämpas riktvärden för mindre känslig markanvändning (MKM).

De uppmätta halterna överskrider riktvärdet 20 µg/kg vilket innebär det att det kan finnas en risk för negativa effekter på människors hälsa och miljö.

Provtagningarna i de båda undersökningarna gjordes på platsen där lektionssalen och en tillhörande bergvärmeanläggning planerades. Enligt uppgift från Räddningstjänsten har övning med skum innehållande PFAS utförts på en yta söder om den provtagna ytan. Undersökningen fokuserade inte första hand på att söka källorna till det för föroreningen. PFAS-förorening kan därmed också finnas inom andra delar av fastigheten som inte provtagits.

Examensarbete, 2016

Föroreningssituationen kring PFAS studerades också närmare inom ramen för ett examensarbete under 2016, Färdanalys av PFAS från brandsläcknings-skum på övningsplatser, 2016. I studien framkommer att Räddningstjänsten använt skum innehållande PFAS under 1980-talet. Mängden PFAS som spridits inom övningsplatsen beräknades till 1,2 kg utifrån uppgifter om förbrukning av mängden skum som räddningstjänsten uppgett. Användning av skum med PFAS har skett inom en grusad yta i övningsplatsens södra del. Sammanfattningsvis rekommenderas fördjupad undersökning av föroreningssituationen inom brandövningsplatsen och spridning till omgivande mark och vatten och riskbedömning kopplat till detta.

Kartläggning av PFAS, 2023

Under år 2023 har Rejlers på uppdrag av Enköpings kommuns VA-avdelning utfört en kartläggning av PFAS med provtagning av grund- och ytvatten på ett antal platser i kommunen, bland annat kring brandövningsplatsen på Tråby 8:28. Resultatet av kartläggningen visar förhöjda halter av PFAS i grund- och ytvatten i närheten av brandövningsplatsen. Till följd av detta arbete har Enköpings Kommuns VA-avdelning erbjudit provtagning av dricksvatten i privata brunnar i närheten av brandövningsplatsen. I flera av de undersökta brunnarna detekterades förhöjda halter av PFAS. Högst halter påträffades i dricksvattenbrunnarna på brandövningsplatsen, 16 000 ng/l, och angränsande fastighet Enköpings 7:12 (som delas med Enköpings 7:7), 2 700 ng/l. Riktvärdet för dricksvatten är för PFAS 4, 4 ng/liter och PFAS 21, 100 ng/liter. Fastighetsägare som har förhöjda halter av PFAS i sitt dricksvatten har informerats om hälsorisker och ansvaret för dricksvattenkvalitet som ligger fastighetsägare med enskilda vattenbrunnar.

a) Övrig information

Delgivning

Miljö- och byggnadsförvaltningen använder sig av förenklad delgivning för att delge dig beslutet. Du anses delgiven 14 dagar efter dagens datum. Du kan läsa mer i informationsbladet om förenklad delgivning som har skickats ut till dig i ett tidigare mail.

Avgift

Miljö- och byggnadsnämnden tar ut en avgift för handläggningen av ärendet. Timavgiften är för närvarande 1 449 kronor. Avgiften meddelas i ett senare beslut.

Hur man överklagar

Beslutet kan överklagas hos Länsstyrelsen i Uppsala län, se bifogad information [_Hur man överklagar_](#).

För miljö- och byggnadsnämnden

Bilagor

- ∫ PM miljöteknisk markundersökning, Sweco, 2014
- ∫ PM brandövningsplats Tårby 8-28, hantering av jordmassor, Sweco, 2016
- ∫ Examensarbete - Färoanalys av PFAS från brandsläckningsskump
övningsplatser, Isabell Speiner Södergran, 2016
- ∫ Källspårning och riskbedömning av PFAS-påverkan i grund- och ytvatten i
Enköping, Rejlers, 2023

Beslutet skickas till

- ∫ Rickard Westning, Förbundschef, Räddningstjänsten Enköping-Höbo,
rickard.westning@rtjeh.se

Kopia till

- ∫ Samhällsbyggnadsförvaltningen, tfdia@enkoping.se
- ∫ Johannes Tjulin, Fastighetsförvaltare, Samhällsbyggnadsförvaltningen,
johannes.tjulin@enkoping.se

FÖRSLAG

Hur man överklagar

Detta beslut överklagas hos Länsstyrelsen i Uppsala län men överklagan ska skickas till Enköpings miljö- och byggnadsnämnd.

Er skrivelse måste ha kommit in till miljö- och byggnadsnämnden inom tre veckor från den dag ni fick del av beslutet.

Skriv vilket beslut ni överklagar och referensnummer MIL.2024.1023. Beskriv varför ni anser att beslutet är felaktigt samt hur ni vill att beslutet ska ändras och varför. Skicka även med sådana uppgifter som ni tycker har betydelse för ärendet men som ni inte skickat in tidigare till miljö- och byggnadsnämnden.

Om ert överklagande kommer in i rätt tid, kommer handlingarna att skickas vidare till Länsstyrelsen i Uppsala. Om ert överklagande inte har kommit in i rätt tid, kommer nämnden att fatta ett avvisningsbeslut som ni kan överklaga.

Uppge ert namn, postadress och telefonnummer samt e-postadress.

Skicka ert överklagande till:
Enköpings kommun
Miljö- och byggnadsförvaltningen
745 80 Enköping

Behöver ni fler upplysningar om hur man överklagar kan ni vända er till Enköpings kommuns kontaktcenter på telefon 0171-62 50 00.

Budskapsplattform – PFAS

Bakgrund

I Sverige och Enköpings kommun pågår just nu en kartläggning av misstänkta PFAS-förorenade områden. Syftet är att hitta områden som kan innebära risk för hälsa och miljö. Det är ett långsiktigt arbete som kommer ta flera år att genomföra.

I Enköping har det hittills hittats förhöjda halter av PFAS i dricksvattnet på räddningstjänstens övningsplats utanför Enögla. Det finns även förhöjda halter PFAS i grundvattnet vid Annelunds avfallsdeponi.

Just nu utför kommunen provtagning av PFAS i enskilda brunnar för att kartlägga eventuell spridning från dessa platser. Det för att säkerställa att dricksvattnet från enskilda brunnar ligger inom godkända värden för PFAS.

Ämnet PFAS finns i vissa kommunala dricksvattentäkter men i halter under gränsvärdena. Gränsvärdet för PFAS sänks från och med 1 januari 2026 och vi klarar även dessa kommande gränsvärden.

Övergripande budskap

- Att utreda misstänkt PFAS-förorenade områden är ett arbete som pågår i hela Sverige, även i Enköpings kommun. Arbetet pågår fortlöpande och kommer att göra det under många år.
- Vi har hittills hittat två PFAS-förorenade områden i Enköping. Det är områden där PFAS normalt förekommer baserat på de verksamheter som bedrivs där. Nu utreder vi om de enskilda brunnarna i närheten av dessa områden har påverkats av föroreningen.

Tidsplan

Vecka 29: Kontakta utvalda fastighetsägare kring brandövningsplatsen och deponin via post och telefon.

Vecka 30–32: Utföra provtagningar.

Vecka 32–34: granska provtagningsresultat.

Vecka 33–35: Utvärdera provtagningsresultat och planera hur vi går vidare.

Svar på frågor som kan komma

Vad är PFAS?

PFAS (poly- och perfluorerade alkylsubstanser) är ett samlingsnamn för en stor grupp ämnen. Det finns många tusen olika PFAS-ämnen. De används för att göra saker vatten- och oljeavvisande och värmetåligt. Typiska exempel är impregneringsmedel, brandskum och teflonpannor. Ämnena är mycket svåra att bryta ner och stannar länge i miljön.

Hur har ni upptäckt dessa förorenade platser?

VA-verksamheten på kommunen har gjort provtagningar under våren 2023 i ett förebyggande syfte för att kunna kartlägga PFAS kopplat till det kommunala vattnet i Enköping. Då deponin och brandövningsplatsen ligger i nära anslutning till Enköping och är platser som PFAS ofta finns på har dessa också provtagits.

Hur höga är PFAS-värdena på platserna?

På brandövningsplatsen mättes PFAS 11 till 16 000 ng/l och på Annelunds deponi mättes PFAS 11 till 5 100 ng/l. Gränsvärdet för PFAS 11 är 90 ng/l. Det finns även provtagningspaket för PFAS 4 och PFAS 21, gränsvärden för dessa kommer träda i kraft 2026. Gränsvärdena gäller kommunalt och kommersiellt dricksvatten.

Hur har det kunnat bli höga värden på dessa platser?

Brandövningsplatsen:

PFAS finns i brand- och släckningsskum. På platser där man kontinuerligt övar på att släcka bränder finns det därför höga koncentrationer av PFAS, om skum innehållande PFAS används. Enligt uppgifter från räddningstjänsten används inte skum som innehåller PFAS längre.

Annelunds deponi:

Många avfallsslag innehåller PFAS vilket gör att deponier ofta är en källa till PFAS-förorenade områden.

Varför används PFAS om det är farligt?

Tidigare visste man inte att PFAS var farligt. I takt med att man lär sig om hur PFAS-

ämnena påverkar hälsan och miljön förbjuds och begränsas det. Idag finns många tusen varianter av PFAS som är industriellt framställda kemikalier, och det tar tid innan det förbjuds.

Till exempel har räddningstjänsten slutat använda skum som innehåller PFAS, men det betyder inte att PFAS försvinner ut marken och vattnet, eftersom det tar extremt lång tid för det att brytas ner.

Varför sker mätningar nu?

VA-verksamheten har provtagit grundvatten runtom centrala Enköping som ett förebyggande arbete. Gränsvärdena för hur mycket PFAS som är tillåtet sänks 1 januari 2026. Kommunen vill då undersöka om det kommunala dricksvattnet klarar dessa nya gränsvärden (vilket vi gör). I den undersökningen provtogs brandövningsplatsen och deponin som visade sig ha höga halter PFAS.

Kommunens miljöavdelning vill därför provta dricksvattnet på närliggande fastigheter med egna brunnar för att kontrollera spridningen och för att se om det finns några hälsorisker.

Vad kostar provtagningen på det enskilda dricksvattnet?

Provtagningen som kommunen gör nu under sommaren hos privatpersoner är kostnadsfri.

Skickar du in ett eget prov kostar ett PFAS paket cirka 3000–4000 kronor.

Kan dricksvattenbrunnar i närheten blivit påverkade?

Dricksvattenbrunnar i närheten av dessa platser kan ha blivit påverkade, det vill säga det kan finnas PFAS i deras dricksvatten idag. Eftersom det är oklart om dricksvattenbrunnarna har påverkats kommer kommunen att provta de som bor närmast.

Kommunen har valt ut fastigheter inom ett visst avstånd från VA:s provtagningspunkter. Hur stort detta avstånd är kommer inte att lämnas ut då placeringen av grundvattenrören är sekretessbelagda.

Hur många skulle i sådana fall vara påverkade?

Det går idag inte att säga, vi måste få in analysvaren först. Det vi kan se är att det bor fler personer med enskilda dricksvattenbrunnar kring brandövningsplatsen än kring Annelunds deponi, men det behöver inte betyda att dessa dricksvattenbrunnar har

PFAS i sig. Eftersom eventuell spridning ännu inte kartlagts vet vi helt enkelt för lite idag.

När kommer provresultaten?

Det tar cirka 10 dagar att få resultatet från proverna och vår förhoppning är att komma igång med proverna hos de privata fastighetsägarna under vecka 30. De första provresultaten bör vi därför ha på plats vecka 32.

Vad händer om det visar sig att boenden har för höga PFAS-värden i deras vatten?

Utifrån vad provsvaren visar kan vi komma att rekommendera ägaren till dricksvattenbrunnen att sätta in reningssteg, det finns idag flera alternativ. Men vi får vänta in provsvar för att kunna ge rätt rekommendation och åtgärder.

Bör man avstå från att dricka vattnet om man bor i närheten?

Livsmedelsverket rekommenderar att man avstår från att dricka vatten som innehåller mer än 900 ng/l. Är man orolig och har en egen dricksvattenbrunn rekommenderar kommunen att man gör en egen provtagning. Bor du i närheten av brandövningsplatsen eller Annelund kan du avvakta till vecka 30 för att se om kommunen kontaktar dig för provtagning.

Hur är det med det kommunala dricksvattnet?

Det kommunala dricksvattnet klarar gränsvärdena för PFAS, både de nuvarande och de nya som kommer 2026.

Vem är ansvarig för eventuella höga PFAS-värden?

Det är en fråga som kommunjurist utreder. Frågor kopplade till PFAS är just nu mycket aktuella och under hösten 2023 kommer både Mark- och miljööverdomstolen och Högsta domstolen att pröva PFAS-relaterade frågor.

Kan jag ta prover själv? Vart kan jag skicka in prover?

Grundprincipen är att fastighetsägaren (brunnsägaren) är ansvarig för vattenkvaliteten i sin egen brunn och rekommendationen är att provta sitt dricksvatten vart tredje år. Det finns många olika företag som erbjuder dricksvattenanalys. Exempelvis så har Eurofins och svensk vattenanalys inlämningsställe på Cirkel K i Enköping.

Tänk på att PFAS inte ingår i standardpaketen utan är något man behöver beställa separat.

Har man tagit egna prover och har frågor kring provsvaren kan man kontakta labbet som analyserat vattnet eller kommunens livsmedelsinspektör (se nedan).

Blir man sjuk om man dricker vatten med PFAS i?

De mängder av PFAS vi vanligtvis får i oss via mat och dricksvatten orsakar inte akuta hälsoproblem, men vissa PFAS-ämnen lagras länge i kroppen. Om man får i sig PFAS under lång tid skulle det kunna påverka hälsan. Därför säger man att det är viktigt att få i sig så lite som möjligt av dessa ämnen.

Foster, spädbarn och barn är troligtvis extra känsliga för PFAS. Ämnena förs över till foster via moderkakan och till ammade spädbarn via modersmjölken. Det finns studier som har visat att PFAS-ämnen kan påverka immunförsvaret, födelsevikten, kolesterolhalten i blodet och leverenzymmer.

Det forskas mycket på hälsoeffekter av just PFAS ämnen, är man intresserad finns det mer att fördjupa sig i.

Om jag har PFAS i min brunn, vad gör jag då?

Det är möjligt att rena vattnet från PFAS. Kontakta en vattenreningsfirma eller kommunens livsmedelsinspektör för rådgivning (se nedan).

Talespersoner

Generella frågor om provtagningen, tillsynsfrågor kopplat till deponi och brandövningsplats samt framtidsplanerna:

Frida Eningsjö, enhetschef miljö (v 29–30)

Telefon: 0171-62 51 58

Mejl: frida.eningsjo@enkoping.se

Linda Jacobson, miljöavdelningschef (v 31 och framåt)

Telefon: 0171-62 61 70

Mejl: linda.jacobson@enkoping.se

Gällande den provtagning som kommer ske i närtid och rådgivning kring dricksvatten:

Josefine Thunberg, livsmedelsinspektör

Telefon: 0171-62 65 54

Mejl: josefine.thunberg@enkoping.se

Gällande kommunalt dricksvatten:

Marika Hanson, biträdande VA-chef (v 28 och från v 34)

Telefon: 0171-62 64 88

Mejl: marika.hanson@enkoping.se

Sara Berggren, tf biträdande VA-chef (v 29–31)

Telefon: 0171-62 62 52

Mejl: sara.berggren@enkoping.se

Danielle Littlewood, biträdande förvaltningschef (v 32–33)

Telefon: 0171-62 52 58

Mejl: danielle.littlewood@enkoping.se

Räddningstjänsten Enköping Håbo

Att. Rickard Westning
Västra Ringgatan 6
745 31 Enköping

2024-04-10

Anders & Camilla Frisell

Enagårdsvägen 11
745 94 Enköping

**Anmälan om skada och förstörd dricksvattenbrunn på fastigheten Enögla 7:12,
Enagårdsvägen 11, 745 94 Enköping**

Vi har tidigare fått information från Enköpings kommun om att vår brunn är förorenad med PFAS och att vi avråds från att dricka vatten från den brunn som har provtagits och analyserats av Miljö och Byggnadsförvaltningen.

Vi har nu fått svar från Miljö och byggnadsförvaltningen att kommunens tillsynsärende är avslutat. Vi har därvid rekommenderats att vända oss direkt till Räddningstjänsten Enköping Håbo som är verksamhetsansvarig för brandövningsplatsen vid Enögla på fastigheten Tärby 8:28.

Vi anser det vara uppenbart att det är verksamheten vid brandövningsplatsen som har förgiftat grundvattnet och förstört vår brunn. Vad som är särskilt anmärkningsvärt är att verksamheten har pågått under lång tid och att inga skyddsåtgärder har vidtagits för att förhindra att släckvatten och brandskum med PFAS-föreningar att infiltrera genom marken till grundvattnet. Verksamheten har bedrivits utan hårdgjorda ytor och utan möjlighet att samla upp det giftiga släckvattnet.

Vi anser att vi lidit skada och att det är verksamhetsutövaren vid brandövningsplatsen, d.v.s. Räddningstjänsten Enköping Håbo som är ansvarig för skadorna. Verksamheten vid brandövningsplatsen har medfört spridning av det giftiga ämnet PFAS i grundvattnet vilket har förstört vår brunn och kanske även påverkat vår hälsa.

Vi har varit utan dricksvatten sedan den 3 augusti 2023 och anser att det är Räddningstjänsten Enköping Håbo som skyndsamt ska ordna att vi får ett vatten som vi kan dricka nu när vår brunn är förstörd. Vi är mycket oroliga för att ha druckit vatten som under lång tid har innehållit PFAS.

Avslutningsvis förbehåller vi oss rätten att rikta skadeståndsanspråk gentemot Räddningstjänsten beroende på utvecklingen av ärendet. Vi är mycket oroliga över den aktuella situationen speciellt med anledning av miljöskandalen i Kallinge som har fått stor uppmärksamhet i media, liksom Uppsalafallet där Försvarsmakten har förorenat Uppsalas vattentäkt med PFAS.

Vi vill skyndsamt ha svar på hur Räddningstjänsten kommer att lösa frågan.

Enköping 2024-04-10

Anders Frisell

Camilla Frisell

PostNord Rekommenderat brev

PP Sverige, Post Pays

Paym. Type: KONTANTBETALD
From: Buy: 2024-04-12
Anders Frisell
Enegårdsvägen 11
745 94 ENKÖPING
Sweden

Reference:
Contact: Anders Frisell
Phone:

To
Räddningstjänsten EnköpingHåbo Rickard Westning
Västra Ringgatan 6
745 31 ENKÖPING
Sweden

Door #:
Phone:

Weight:
0.06 kg

EBREVSAVISERING

RR065310253SE PostNord Software V3

Item-ID

Räddningstjänsten EnköpingHåbo
Att: Rickard Westning
Västra Ringgatan 6
745 31 Enköping

Utfall T1 Räddningstjänsten 2024

Semesterlöneskuden för T1 är inte bokad och påverkar med -900 tkr delat på ansvar 9800, 9820 och 9830. Målet är oförändrad semesterlöneskuld. Totalt uppgår förändringen till -900 tkr i T1.

Ansvar 9800 saknar intäkt för automatiska brandlarm apr +200 tkr, avtal SOS +230 tkr samt löneskatt för pensioner -115 tkr. Ansvar 9899 saknar pensionsförändring -465 tkr, finansiella kostnader -980 tkr samt löneskatt -575 tkr.

Utfallet är därmed ca **- 3 100 tkr** mot förväntat resultat på -1 550 tkr. Semesterskuden oräknad är resultatet - 2 200 tkr

#	Konto	Konto (T)	Utfall	Budget (1)	Avvikelse utfall mot budget
+ Σ1	9800000	Räddningschef	4 653 313,49	3 763 428	889 885,07
+ Σ1	9810000	Myndighet	-398 000,30	-393 173	-4 826,96
+ Σ1	9820000	DC Enköping	8 461 137,49	8 440 874	20 263,25
+ Σ1	9830000	DC Håbo	6 174 898,07	6 447 204	-272 306,27
+ Σ1	9840000	Operativ utveckling	64 061,68	96 115	-32 052,98
+ Σ1	9841000	Larmteknik	291 822,78	320 135	-28 312,25
+ Σ1	9842000	Fordon	1 745 820,38	1 673 129	72 691,37
+ Σ1	9843000	Brandmateriel	456 703,55	503 057	-46 353,47
+ Σ1	9850000	Fastighet	3 489 969,30	3 578 253	-88 283,48
+ Σ1	9860000	Datateknik	121 193,75	124 587	-3 393,59
+ Σ1	9870000	Stöd till enskilde	44 149,16	-179 699	223 847,89
+ Σ1	9880000	Olycksundersökning	0,00	8 333	-8 333,34
+ Σ1	9899000	Räddning finans	-248 804,06	-3 197	-245 606,84
Σ			24 856 265,29	24 379 047	477 218,40